Overordnet litteraturpædagogisk inspiration - Gå på jagt efter billedsprog

Forfattere: Kristine Böhm Nielsen
Redaktør: Thomas Brahe
Kompetenceområder: Fortolkning

Introduktion:
Gennem denne aktivitet får eleverne et overblik over de forskellige typer af billedsprog. Eleverne skal efter en introduktion til de forskellige typer af billedsprog selv på jagt efter billedsprog i Bent Hallers novelle 'Lidt har også ret'.

Aktivitet med dialogoplæg og billeder

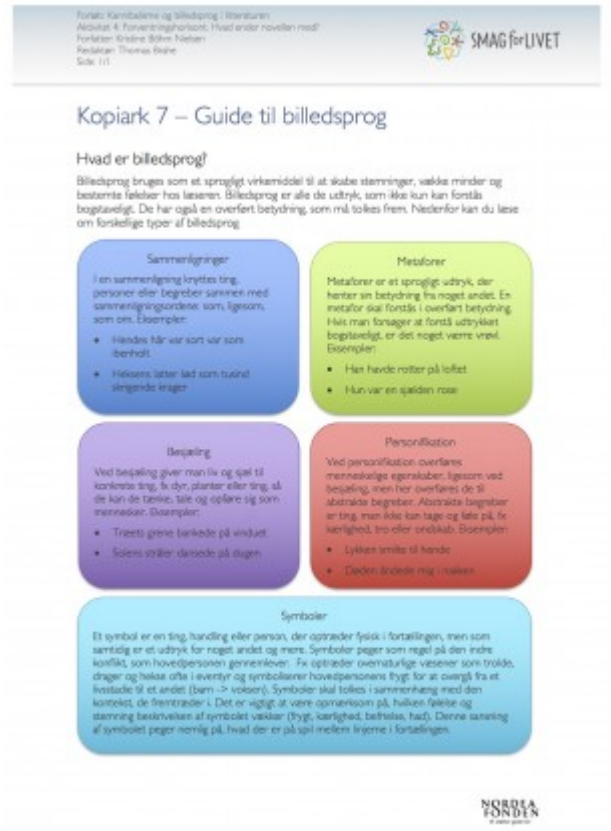
1 Introducér eleverne til billedsprogsguiden (kopiark 7), som viser en oversigt over samt en

NORDEA FONDEN
Vi støtter gode liv

forklaring på de forskellige typer af billedsprog, nemlig:

- Sammenligninger
- Metaforer
- Besjæling
- Personificering
- Symboler

En hurtig oversigt over kopiarket er indsat her:

Find kopiarket i fuld størrelse her.

2	Bed eleverne i små grupper (á tre til fire elever) om at finde eksempler på de fem typer af billedsprog i teksten, gerne én af hver.
3	Grupperne fremlægger deres billedsprogsfund på skift. Hvordan er det gået med at billedsprogsjagten? Hvad fandt I? Lad mig høre. Hvilke var de sværeste at finde? Hvad gjorde, at de var svære at finde?

Forberedelser

Udprint kopiark 7 – ét stk. til hver elev

Læringsmål

Gennem denne aktivitet får eleverne et overblik over de forskellige typer af billedsprog. Eleverne skal efter en introduktion til de forskellige typer af billedsprog selv på jagt efter billedsprog i Bent Hallers novelle 'Lidt har også ret'.

Fra Fælles Mål for faget Dansk sigtes mod følgende sæt af færdigheds- og vidensmål (7. -9. klasse) fra hhv. kompetenceområdet Fortolkning:

Oplevelse og indlevelse (Fase 3):

- Eleven kan reflekteret indleve sig i tekstens univers som grundlag for fortolkning
- Eleven har viden om fortolkningsorienterede læsestrategier.

Uddybende

Billedsprog er en samlet betegnelse for sproglige billeder, såsom symboler, metaforer, sammenligninger, besjæling og personifikationer. Billedsprog opstår ofte ved at ord sættes i en ny sammenhæng, som de normalt ikke optræder i.

Billedsprog bruges som et sprogligt virkemiddel til at skabe stemninger, vække fantasi og bestemte følelser hos læseren. På den måde skærpes læserens indlevelse i teksten, fordi billedsproget taler til læserens forestillingsevne.

Læsning af billedsprog er i høj grad en sanselig oplevelse, fordi vi må fornemme ud fra kontekst og stemning, hvad der er på spil mellem linjerne. Symboler i eventyr er ofte billeder på en indre psykologisk tilstand hos hovedpersonen. En indre psykologisk tilstand kan vi hverken høre, lugte, smage, se, eller røre ved, men hvis tilstanden udtrykkes som et symbol, som optræder konkret i teksten, fx en trold, kan den pludselig udforskes med alle vores sanser.

Der findes forskellige former for sproglige billeder, som er gode at have styr på, når du skal undersøge en teksts billedsprog. Dem kan du læse om i Guide til billedsprog, som også findes i kopiark 7, som også er gengivet lige her:

Kopiark 7 – Guide til billedsprog

Hvad er billedsprog?

Billedsprog bruges som et sprogligt virkemiddel til at skabe stemninger, vække minder og bestemte følelser hos læseren. Billedsprog er alle de udtryk, som ikke kun kan forstås bogstaveligt. De har også en overført betydning, som må tolkes frem. Nedenfor kan du læse om forskellige typer af billedsprog

Sammenligninger

I en sammenligning knyttes ting, personer eller begreber sammen med sammenligningsordene: som, ligesom, som om. Eksempler:

- Hendes hår var sort var som ibenholt
- Heksens latter lød som tusind skrigende krager

Metaforer

Metaforer er et sprogligt udtryk, der henter sin betydning fra noget andet. En metafor skal forstås i overført betydning. Hvis man forsøger at forstå udtrykket bogstaveligt, er det noget værre vrøvl. Eksempler:

- Han havde rotter på loftet
- Hun var en sjælden rose

Besjæling

Ved besjæling giver man liv og sjæl til konkrete ting, fx dyr, planter eller ting, så de kan de tænke, tale og opføre sig som mennesker. Eksempler:

- Træets grene bankede på vinduet
- Solens stråler dansede på dugen

Personifikation

Ved personifikation overføres menneskelige egenskaber, ligesom ved besjæling, men her overføres de til abstrakte begreber. Abstrakte begreber er ting, man ikke kan tage og føle på, fx kærlighed, tro eller ondskab. Eksempler:

- Lykken smilte til hende
- Døden åndede mig i nakken

Symboler

Et symbol er en ting, handling eller person, der optræder fysisk i fortællingen, men som samtidig er et udtryk for noget andet og mere. Symboler peger som regel på den indre konflikt, som hovedpersonen gennemlever. Fx optræder overnaturlige væsener som trolde, drager og hekse ofte i eventyr og symboliserer hovedpersonens frygt for at overgå fra et livsstadie til et andet (barn -> voksen). Symboler skal tolkes i sammenhæng med den kontekst, de fremtræder i. Det er vigtigt at være opmærksom på, hvilken følelse og stemning beskrivelsen af symbolet vækker (frygt, kærlighed, befrielse, had). Denne sansning af symbolet peger nemlig på, hvad der er på spil mellem linjerne i fortællingen.

NORDEA FONDEN
Vi støtter gode liv

NORDEA FONDEN
Vi støtter gode liv

Kopiark

Kopiark:

Kopiark 7 - Forløb_Kannibalisme og billedsprog – Aktivitet_Guide til billedsprog.pdf

Kopiark 7 – Guide til billedsprog

Hvad er billedsprog?

Billedsprog bruges som et sprogligt virkemiddel til at skabe stemninger, vække minder og bestemte følelser hos læseren. Billedsprog er alle de udtryk, som ikke kun kan forstås bogstaveligt. De har også en overført betydning, som må tolkes frem. Nedenfor kan du læse om forskellige typer af billedsprog

Sammenligninger

I en sammenligning knyttes ting, personer eller begreber sammen med sammenligningsordene: som, ligesom, som om. Eksempler:

- Hendes hår var sort var som ibenholt
- Heksens latter lød som tusind skrigende krager

Metaforer

Metaforer er et sprogligt udtryk, der henter sin betydning fra noget andet. En metafor skal forstås i overført betydning. Hvis man forsøger at forstå udtrykket bogstaveligt, er det noget værre vrøvl. Eksempler:

- Han havde rotter på loftet
- Hun var en sjælden rose

Besjæling

Ved besjæling giver man liv og sjæl til konkrete ting, fx dyr, planter eller ting, så de kan de tænke, tale og opføre sig som mennesker. Eksempler:

- Træets grene bankede på vinduet
- Solens stråler dansede på dugen

Personifikation

Ved personifikation overføres menneskelige egenskaber, ligesom ved besjæling, men her overføres de til abstrakte begreber. Abstrakte begreber er ting, man ikke kan tage og føle på, fx kærlighed, tro eller ondskab. Eksempler:

- Lykken smilte til hende
- Døden åndede mig i nakken

Symboler

Et symbol er en ting, handling eller person, der optræder fysisk i fortællingen, men som samtidig er et udtryk for noget andet og mere. Symboler peger som regel på den indre konflikt, som hovedpersonen gennemlever. Fx optræder overnaturlige væsener som trolde, drager og hekse ofte i eventyr og symboliserer hovedpersonens frygt for at overgå fra et livsstadie til et andet (barn -> voksen). Symboler skal tolkes i sammenhæng med den kontekst, de fremtræder i. Det er vigtigt at være opmærksom på, hvilken følelse og stemning beskrivelsen af symbolet vækker (frygt, kærlighed, befrielse, had). Denne sansning af symbolet peger nemlig på, hvad der er på spil mellem linjerne i fortællingen.

NORDEA FONDEN
Vi støtter gode liv